

אלא דכתיב לא תלקט לעני –

Only because it states; do not gather for the poor

OVERVIEW

יתננה לעני explained that (it is possible) the reason the רבנן maintain (התופס לב"ה וכו' is not because of), but rather there is a פסוק¹ which states לא תלקט לעני, indicating that it is forbidden to gather פאה for the עני. Our תוספות explains how this translates to the inability of the עני to acquire it.

תוספות asks:

ואם תאמר למאן דאמר בפרק קמא דתמורה (דף ד, ב) –

And if you will say; according to the one who maintains in the first פרק of מסכת תמורה, regarding -

כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד מהני² אם כן קנה העני³ –

Anything which the ‘Merciful One’ orders not to do, if one transgressed and did it, the task is accomplished; if this is indeed so, the עני should acquire the פאה regardless that there is a prohibition to gather it for him.

תוספות answers:

ויש לומר דהכא בתר לא תלקט כתיב לעני ולגר תעזוב אותם⁴ משמע דלא קני –

And one can say; that here after the words of לא תלקט (from which we derive the prohibition for gathering for an עני), it is written in the תורה, ‘you should leave it for the poor and the convert’; indicating that (even) if one gathered for the עני, nonetheless the עני does not acquire it.

תוספות asks:

¹ The פסוק in כב, כג (אמור) reads: 'ולגר תעזוב אתם וגו'. The simple reading of the פסוק is that you should not destroy the corners of your field and do not gather the gleanings of your harvest; leave them over for the poor and the stranger, etc. However in this דרשה we join the words of לא תלקט to the word עני, which is interpreted to mean do not gather for another עני.

² One is prohibited to be שוחט an animal on שבת (for instance); if one however, was שוחט on שבת, the שחיטה is valid and one may eat from this animal (after שבת).

³ One is prohibited from gathering פאה for the עני, nevertheless if one transgressed and gathered for the עני, the עני should acquire it. Why is it necessary to give it? See ‘Thinking it over’.

⁴ After saying לא תלקט, the תורה repeats and says תעזוב אותם, the repetition indicates that even לא קני. [Alternately, the word עני is read together with לא תלקט to prohibit one from gathering for the עני, and the word עני is also read together with תעזוב אותם, that if you picked it for an עני, you are still obligated to leave it for the other עניים.]

ואם תאמר ונילף מהכא בעלמא דהמגביה מציאה לחבירו דלא קנה חבירו⁵ –
And if you will say; so let us derive from here that elsewhere (also)
המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו?

answers: תוספות

ויש לומר דהכא סברא הוא –

And one can say that here by פאה it is logical that the עני is not קונה –
שלא זכתה תורה לעני אלא מה שכל אחד מלקט לצורך עצמו⁶ –

For the תורה limited the right of the עני to what each עני can gather for
his own needs, however by מציאה where this סברא is not applicable, the ruling can be
that - המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו

ולרב חסדא דמפרש הכא דטעמייהו דרבנן משום דתופס לבעל חוב לא קני –

However, according to רב חסדא who explains here that the reason of the
התופס לב"ה לא קני (who maintain that the עני is not קונה) is because

איכא למימר דמהכא יליף:

We can indeed say that he derives from פאה, this rule that המגביה מציאה לחבירו לא
(התופס לב"ה במקום שחב לאחריים לא קנה) (and also the rule that קנה חבירו).

SUMMARY

לעני וגוי' תעזב אתם because of the repetition of פאה The עני does not acquire the
המגביה לחבירו מציאה and פאה We can distinguish between

THINKING IT OVER

עני, asks that even though one is not permitted to be מלקט for the
עני should be קונה according to the מ"ד of מהני אי עביד⁷.
עני מטעם שליחות⁸ for the עני is זוכה for the מלקט, and
אין שליח לדבר עבירה there is a rule that שליחות is
and the עני cannot be קונה!⁹

⁵ The case of פאה is similar to מציאה; in both cases he is a שחב לאחריים and in both instances there is a נמי לחבריה (see רש"י). The תורה rules that (not only are you prohibited from gathering for the עני, but also that) the עני is not קונה. The reason for this is presumably because generally the ruling is קנה חבירו (by מציאה as well as by פאה).

⁶ The תורה commanded us to leave פאה, so that all the עניים will have the opportunity to benefit from it. If however one can be זוכה for another עני, it is possible that a small group of עניים may collect פאה for each other thus denying all the other עניים the benefit of פאה. There is no such concern regarding מציאה.

⁷ See footnote # 3.

⁸ See previous התופס לב"ה תוספות יא, ב ד"ה (TIE footnote # 5) that שליחות is זכייה.

⁹ See בל"י אות רסו.